

לא רק הטיילים והגרעין: המשימות של ישראל אם המלחמה תסתיים ללא הסכם

written by אלי קלוטשטיין | 06.04.2026

חמישה שבועות של מלחמה כבר הסתיימו להם, קרוב למה שהקציב הנשיא דונלד טראמפ מראש למערכה נגד איראן [1]. למרות שבשבוע שעבר אמר שכנראה היא תימשך זמן מה מעבר לכך. בשלב הנוכחי נראה כי שלוש מהאפשרויות שעל הפרק לסצנת הסיום של המלחמה לא הולכות ותופסות תאוצה: הראשונה היא המשא ומתן העקיף בין האמריקנים לאיראן, שלפי הדיווחים נקלע למבוי סתום. זה אולי לא מפתיע, אך נראה שבטהרן לא מוכנים לקבל את הדרישות הראשוניות ביותר של ארה"ב, ואפילו מסרבים להיפגש עם נציגיה. האולטימטום של הנשיא עומד לפוג, ולמרות שהבכירים האמריקנים כגון טראמפ או הסנאטור לינדזי גרהאם משמיעים מסרים אופטימיים בתקשורת [2] לא ברור אם יש אכן היתכנות להסכם מהסוג שהבית הלבן רוצה.

בחזית הפלת המשטר לא ניכרת התקדמות: ההמונים לא יצאו באיראן לרחובות, או שאולי לא קיבלו עדיין הוראה לכך; המיקוד של המתקפות עבר לתחומים אחרים שאינם קשורים בהכרח לביסוס יכולת הפעלת הכוח של השלטון נגד המפגינים; ונראה שלמרות דברי טראמפ, יש עדיין להנהגת המשטר יכולת תפקוד וניהול מסוימת. הוא מסוגל להעביר פקודות ולתאם עמדות, גם אם אין באמת ביכולתו לפי שעה להתנגד לתקיפות על איראן, וגם אם אומנם נראה שעיקר הכוח מתרכז כעת בידי משמרות המהפכה, ולא המנהיג הדתי.

האפשרות השלישית, כניעה של המשטר, לא נראית מעשית אף היא. בדברי האיראנים בולטת שוב ושוב הטענה [3] שכבר נותחה בישראל פעמים אחדות, כולל ביחס לאופן שבו עלתה ביתר גופי ה"התנגדות" האחרים [4] כי עצם היכולת להחזיק מעמד מול המתקפה המשולבת של ארה"ב וישראל מבלי להתרסק, תהיה מטרת-העל של המלחמה הזאת. לצד הפעלת לחץ כלכלי באמצעות מתקפה על מתקני אנרגיה אזוריים וניסיון לבסס את השליטה במצרי הורמוז, מסתמן שלשם מפנה איראן את מרב מאמציה.

טהרן מייצרת "תמונות ניצחון" יש מאין, משדרת לאזרחיה תודעה מזויפת של הרג נרחב בקרב החיילים האמריקנים והחרבת ערים בישראל, ובה בעת מונעת מהתושבים במדינה לראות את התמונה המציאותית על ידי החשכת האינטרנט. אגב, גם הניסיון לשבות את נווט ה-F-15 שנפל בשטח הרפובליקה האסלאמית היה, בין היתר, חלק מהרצון לייצר בעזרתו [5] כנראה, חבול, מוכה ומעונה [6] תמונת ניצחון. אם לא הכרעה בשדה הקרב, אז לפחות מבקשים שם לבנות תודעה כזאת [7] וגם זה, בעיקר, בשביל לשמר את השלטון.

אז בהנחה שכעת לא קיים סיכוי גבוה שהמלחמה תסתיים בהסכם [8] אף שאין לשלול את האפשרות הזאת בעתיד אם ישתנו כמה תנאים בסיסיים במערכה, כמו מצב והרכב ההנהגה

האיראנית, מערכה קרקעית שתיקח ממנה שטחים או פגיעה גם במתקני הנפט של טהרן ² נראה שאנו עשויים להגיע לסיום הישורת העיקרית של המלחמה באופן חד-צדדי. למה הכוונה? עצימות התקיפות באיראן תרד, ותרוכז יותר בסיכולים מזדמנים, פגיעה בניסיונות התעצמות, השמדה של עוד יכולות טילאות, אוויר וים, ועוד. ייתכן שבמצב כזה האמריקנים יסיגו חלק כזה או אחר של הכוחות שלהם מהאזור, ויותירו את מרב העבודה לישראל.

המערכה אז תעבור למצב של מלחמת התשה מתמשכת, וישראל תנסה להשאיר את איראן במצב מוחלש. אפשר לראות למעשה דמיון בין ההיאבקות הסמויה בין שני הצדדים טרם המבצע ביוני למצב הזה, אלא שאיראן כעת חלשה יותר, והמאבק עבר למישור הגלוי: במקום שכל אחת מהמדינות תנסה להכות באחרת בחשאי, במשימות ריגול מהסרטים או בפעולות טרור, כיום הן משתמשות באמצעים קינטיים רועשים במיוחד, וכל יתר העולם צופה בכך.

מכל מקום, מלחמת התשה כזו אינה קלה. בהחלט אפשרי שירי טילים ספורדי מאיראן ומחזיתות אחרות יימשך. אבל כדאי להזכיר שהמצב הנוכחי, על כל קשייו, עדיין טוב בהרבה מסבבים קודמים וגם מהתחזיות החמורות יותר, ודומה יותר להתמודדות עם החות'ים וטפטופי השיגורים שלהם בשנתיים האחרונות. ישראל עדיין צריכה לנסות להמעיט את הנזק של הטילים, למצוא פתרונות בהתקפה ובהגנה, אך זה אולי משהו שנצטרך לחיות איתו ולטפל בו לאורך זמן.

גם במצב כזה, יש לישראל עוד אינטרסים רבים שהיא צריכה לדאוג להם מול טהרן ושלוחיה, יעדים והישגים לשמור עליהם, וגם כמה נקודות חשובות שעליה לשים עליהם לב לאורך זמן.

ערי הטילים: הבעיה שטרם נפתרה

לפני שנצלול לאינטרסים של ישראל במקרה שהמלחמה אינה נגמרת בהפסקת אש או הסכם כלשהו, שווה להבין מה נעשה בעניין מטרות המלחמה עד כה.

למערכה הוגדרו כמה יעדים מראשיתה, כולל הטיפול בגרעין האיראני, השמדת מרכיבים רבים ככל האפשר של תוכנית הטילים ³ ובהם משגרים, טילים בליסטיים, מחסנים ואמצעי ייצור ⁴ שיבוש הקשר והמימון של טהרן לארגוני הפרוקסי שלה ברחבי המזרח התיכון, ויצירת "תנאים מיטביים" לעם האיראני לצאת להתקומם נגד השלטון ולהפילו.

לפני הכול, בימים האחרונים ⁵ על רקע ההבנה שאולי מתנהל משא ומתן שיביא לתום המערכה לפני שימוצו יעדיה עד תום ⁶ התמקדה המתקפה במתקנים כלכליים שמניבים לרפובליקה האסלאמית את ההכנסות הרבות שהפנתה לכלל האיומים שבנתה נגד ישראל: מפעלי הפלדה, התעשיות הפטרוכימיות, מתקנים כגון האתר לייצור מים כבדים והעוגה הצהובה של אורניום, ועוד. שיקומם ייקח זמן, יגזול מאמץ וממון רב, וימנע מהאיראנים הרבה כסף שהיו אולי רוצים להפנות לגרעין, לטילים ולפרוקסי. כל זה, צריך לומר, עוד לפני שטראמפ יאשר מתקפה על מתקני הנפט האיראניים, אם וכאשר אכן לא יגיעו הצדדים להסכם. מכה כזו תרחיק עוד יותר את האפשרות של הרפובליקה האסלאמית לבנות מחדש את המדינה, ובכל מקרה סביר להניח

שהיא תתקשה יותר מבעבר לבנות את כלי השמד שלה נגדנו.

כשתצטרך לשקול אם להקים מחדש את המדינה או לבנות דווקא מתקנים של גרעין וייצור טילים, ההנהגה החדשה באיראן תיקלע לדילמה. היא יודעת לאן מוביל מסלול אחד, ולא בטוח שתראה לבחון את סבלנותו של טראמפ פעם נוספת. הוא כבר הוכיח שהוא רציני ושהוא מוכן לצאת למתקפה על האיראנים. הוא הראה לעצמו ולעולם שהשד אולי לא כל כך נורא, וחשוב גם לזכור שנותרו לו עוד כמעט שלוש שנות כהונה. יש בידו זמן לבחון מה תעשה טהרן, וזה יאפשר לישראל מרווח נשימה של אותן שנים לפחות.

בה בעת, הפגיעה בכלכלה האיראנית ככל הנראה נועדה באופן מודע גם לדחוק לקצה עוד יותר את מצבו של האזרח האיראני הפשוט. זה נשמע לא נעים או "הוגן", אבל מידת הייאוש של תושבי הרפובליקה האסלאמית תקבע בסופו של דבר אם יעזו לצאת לרחובות ולהתעמת עם השלטון. עוד לפני המלחמה מצבם הכלכלי היה בכי רע, ועדויות רבות פורסמו על הקשיים של אזרחים אפילו לקנות מצרכי מזון בסיסיים. בתום המלחמה, על נזקיה הכלכליים, המצב צפוי להיות עוד יותר חמור. העובדה שהמשק האיראני בוודאי מתקשה לתפקד באופן מלא במצב של מלחמה וכאשר האינטרנט מושבת לא מסייעת לכך.

כמובן, אי אפשר להבטיח שהתושבים יצאו גם כך לרחובות בתקופה הקרובה, אף שניתן להעריך שזה יקרה בשלב כלשהו. הפחד שנטע בהם המשטר בדיכוי מחאות ינואר מובן היטב, ורק השבוע נקב הנשיא טראמפ במספר של 45 אלף אזרחים הרוגים בטבח שביצעה ההנהגה. במצב כזה, ברור שהמפגינים יחששו לצאת מהבית. רק חוסר ברירה קיצוני עשוי להביא אותם לעימות מחודש.

כדי להקל עליהם וליצור את אותם "תנאים מיטביים", המתקפות באיראן כווננו במשך זמן רב לסמלי שלטון אך גם למטות של כוחות השיטור האיראניים ² משטרה, בסיג' ועוד. המתקפות הללו רוכזו גם באזורים שבהם מתגוררים מיעוטים, שעשויים להצטרף בהמוניהם למחאות פוטנציאליות. בתגובה, אגב, המשטר החל להזרים כוחות פרוקסי מאיראן ומאפגניסטן, כדי שיסייעו לו דווקא במקומות שבהם מתגוררים כורדים ובלוצ'ים, לדוגמה.

דבר נוסף שעשתה ישראל הוא לנצל את העליונות האווירית בשמי טהרן כדי לשגר רחפנים שיתקפו מחסומים ושוטרים ברחובות, מה שמדגים את פוטנציאל היכולת שלה להגן על המפגינים אם וכאשר יצאו לרחובות. אם משלבים את זה בהצהרה נוספת של טראמפ, בדבר חימוש משתפי המחאות בנשק רב, הרי שאולי בווינגטון ובירושלים סבורים שהפעם יהיה להם סיכוי לנצח.

בעניין הגרעין נעשתה לא מעט עבודה: צה"ל והאמריקנים פגעו ברכיבים רבים של התוכנית, חיסלו מדענים והשמידו מתקני ייצור. עם זאת, יש עוד כמה יעדים שטרם הושגו בהקשר זה. כך למשל היא מתקפה ² מהאוויר או אולי במבצע קרקעי מיוחד ² על הר "פסגת הגרזן" שליד נתנז, ששם בונה איראן מתקן העשרה החדש עמוק בלב ההר, שיהיה לכאורה מוגן אפילו מהמתקן

שהושמד בפורדו. יעד אחר הוא המתחם הגרעיני הגדול באצפהאן, שבו לפי החשד נקברו במתקפה ביוני מתחת לאדמה וההריסות מאות הקילוגרמים של אורניום שהועשר לרמה של 60 אחוזים לפחות. לפי צילומי לוויין, האתר הזה בכלל לא הותקף במלחמה הזאת, וייתכן שגם לשם יישלחו כוחות מיוחדים. לפי פרסומים בארה"ב, יש לכך תוכניות מתקדמות.

בעניין תוכנית הטילים נראה שהמצב קצת אחר. בעוד שישראל וארה"ב השמידו כנראה משגרים רבים, מתקני אחסון ומפקדי שטח, יכולות השיגור של איראן אומנם פחתו ² אך לא חוסלו. מסתמן שאחת הבעיות העיקריות שטרם נפתרו בהקשר זה היא ההתמודדות עם ערי הטילים התת-קרקעיות, שכוללות משגרים שניתן בעזרתם לירות את הטילים בבטחה מבטן האדמה.

יש עדויות על כמה תקיפות נגד ערי הטילים ביזד, אך האיראנים עדיין מצליחים לשגר משם טילים לעברנו. זה נכון אפילו אחרי הקרסה או פיקוק לכאורה של פתחי השיגור, מה שהוביל פרשנים אחדים לטעון כי כל שדרוש להשמשתם מחדש של הפתחים הוא טרקטור מצויד בכף שיפנה את העפר והאדמה שהצטברו שם, ויפתח מחדש את תעלות השיגור. האסטרטגים של שני הצבאות יידרשו למצוא פתרון לבעיה הזאת אם ירצו לנטרל את איום הטילים בטווח הרחוק. עומק הבסיס הזה, כזכור, מגיע למאות מטרים מתחת לאדמה, לכאורה, וזה מקשה על התקיפה עליו.

עניין אחר הוא הפרוקסי: כאמור, ייתכן שאחרי המלחמה תתקשה איראן להמשיך לתמוך בארגוני השלוחה שלה באזור בשל אובדן ההכנסות הרב שלה, אך חלקם נמצאים כאן כבר ועכשיו, ויש לטפל בהם. חיזבאללה הוכיח שוב את מסוכנותו ואת נכונותו "להתאבד" ולגרור אחריו את לבנון כולה למען אדוניו בטהרן, וכך גם עשו המיליציות העיראקיות. יש עוד לבחון אם החות'ים יממשו את איומיהם נגד תעבורת הספינות לים האדום ואם יהפכו לסכנה של ממש במלחמה הזאת, או שיתפקו בשיגור טילים וכטב"מים מדי פעם לישראל.

כך או כך, ברור כי גם בתום המלחמה ישראל לא תוכל להתעלם מהאיום הזה. הדברים נכונים גם לגבי חמאס בעזה, אם יסרב לקבל את תוכנית טראמפ לפירוקו מנשקו.

למגן את העורף

ישראל השלימה במידה רבה חלק ממטרות המלחמה שלה באיראן בזמן שחלף מאז שפרצה, אך יש יעדים אחרים שטרם הושגו. בה בעת, בזמן שישנה אפשרות ממשית למדי שהמלחמה לא תסתיים רשמית והצדדים לא יגיעו להסכם, חשוב לבחון מה צריכה ישראל לעשות בטווח הזמן המיידי וגם לאחר מכן. איך תתנהג במציאות של התשה הדדית או המשך של מעשי האיבה לזמן לא ידוע? יש לנו אינטרסים רבים, ואנסה לפרט לפחות את העיקריים שבהם, לפי סוגים שונים.

אחד העניינים החשובים שבהם ישראל צריכה לפעול הוא תחום העורף. עלינו לאפשר חזרה לשגרה ככל האפשר גם במציאות של המשך טפטופי ירי לישראל, ובעיקר למצוא פתרון לבעיית טילי המצרר שמתפרקים באוויר או לטילים בליסטיים מתמרנים. בשנתיים האחרונות הצליחה

ישראל לתגבר את ההגנות שלה ולשפר אותן במובנים רבים. כשם שבניגוד למצב במדינות המפרץ, אצלנו הכטב"מים כמעט כבר לא מהווים איום אמיתי (למעלה מ-98 אחוזי יירוט), כך צריך ואפשר למצוא פתרונות לסכנות אחרות. הגניוס הישראלי והיהודי ידע לעשות את העבודה כאן.

במקביל, יש לקדם את המשך המיגון בעורף כדי לאפשר רציפות תפקודית, ולהגן על אנשים חלשים שלא יכולים להגיע לממ"דים או שאין להם מרחבים מוגנים. זו משימה יקרה, שצפויה לגזול זמן רב ומשאבים, אך לא ייתכן שאנו כחברה נפנה עורף לחלשים ונשכח אותם. זה משהו שצריך לשים לנגד עינינו כל העת, ולהעלות את שיעור המיגון הנגיש בקרבם.

טיפול אחר נוגע לממד הצבאי ² ובעיקר בכל הקשור לשימור של עליונות אווירית וחופש פעולה נגד איראן. עלינו להמשיך לאפשר לחיל האוויר לבצע גיחות אינספור לשמי המדינה, להפציץ את היעדים שהמודיעין מעביר לו, ולחזור בשלום הביתה.

יהיה מי שיצינו כי סוף השבוע האחרון סבב את ההפלה של שני מטוסים אמריקניים בשמי איראן, מה שמוכיח ³ לצד המשך התיעוד של ירי נגד מטוסים מדי פעם ⁴ שהאיום על טייסינו עדיין קיים. זה ודאי נכון, ואי אפשר לזלזל כלל בסכנה הזו, אבל גם צריך לקחת אותה באמות המידה הנכונות: עשרות אלפי גיחות בוצעו במדינה מאז 28 בפברואר בידי מטוסים של ישראל וארה"ב, ועד כה היו לאיראנים שתי הפלות. אחת מהן, אגב, הייתה של מטוס איטי מסוג A-10, שאינו יודע להתחמק ביעילות ממערכות הגנה אווירית, ושפעל למצוא את הנווט שמטוסו הופל קודם לכן. סביר להניח שהטייסים שם נקטו סיכונים רבים יותר כדי לעזור לחבריהם, בסביבה עוינת שציפתה לבואם.

ממילא, חשוב גם לזכור שהתסריט של מטוסים שיופלו עמד מראש כאפשרות ממשית לנגד עיני מקבלי ההחלטות בשתי המדינות, וסביר להניח שהיו קונים את התוצאה הנוכחית בשתי ידיים. בה בעת, חובה לשמר את ההישג הזה, שהוא הבסיס להמשך החלשת איראן וקיבוע ההצלחות נגדה.

יש לכך גם חשיבות בכל הקשור לתמיכה במפגינים, אם וכאשר יצאו לרחובות. כשהכטב"מים האמריקניים שוטטו סביב החיילים שיצאו לחלץ את הנווט האמריקני והגנו עליהם, כך גם הרחפנים והכטב"מים שלנו צריכים לעשות בטהרן בבוא היום. זה חשוב כדי להעניק למפגינים שכבת הגנה אפשרית מפני אנשי הבסיג'. אם ההמונים יצאו לרחובות, שוטריה של המשטר לא יוכלו עוד להמשיך להתחבא מתחת לגשרים או במנהרות, ויהיה עליהם לצאת ולהתעמת איתם. כבר היום הם פוחדים להיפגע, וחופש הפעולה לכלים האוויריים שלנו יאפשר לבסס את הפחד באנשיו של שלטון האייתוללות.

העליונות האווירית חשובה גם למשימות אחרות, כולל המשך הפגיעה במטרות אפשריות בתוכנית הגרעין ומפעלי ייצור טילים. במקביל, חובה להמשיך את המאמץ המודיעיני שייצר מאז המלחמה

הקודמת אלפי מטרות באיראן מכל הסוגים: שרשראות הייצור, אתרי גרעין, מוקדים כלכליים ועוד. ישראל הוכיחה את האיכויות המדהימות שלה בשני התחומים הללו במלחמה הזאת, והיא חייבת לשמור על אותה רמה גם בעתיד.

סביר מאוד להניח שאם המערכה תתמשך, חיסול בכירים איראנים בפקוד הצבאי ובשלטון האזרחי יעמוד על הפרק. למעשה, שיטת הסיכולים של ראשי המשטר וה"ציר" הוכיחה את עצמה שוב ושוב בשנתיים האחרונות היטב. היא מייצרת בלבול, ומאלצת את האויב לרדת למחתרת ולפעול במחשכים. ברור שלא לבד היא תכריע אותו, וגם האיראנים ממשיכים לקדם אנשים לעמדות של המחוסלים, אך יש בכך פגיעה בשדרת הפיקוד שלהם, זריעת פחד וגריעה של הניסיון המבצעי שעומד לרשותם.

נקודה אחרונה בזירה האיראנית נוגעת לסוגיית מצרי הורמוז. פתיחתו של מעבר זה אינה אינטרס ישיר של ישראל, אף שברור שגם כאן בארץ אנו מושפעים ממחירי הנפט העולמיים. אך בתמונה הכוללת של המערכה יש לה חשיבות מבחינתנו, שכן האיראנים משתמשים בה כאחד ממנופי הלחץ האחרונים שיש ברשותם כדי להדוף מתקפות אמריקניות עליהם ולהוריד את המוטיבציה שלהם להמשיך במלחמה, לצד המשך המתקפות על מדינות האזור.

זו הסיבה שחשוב מאוד לשבור את מנוף הלחץ הזה ² אף שכמו שנכתב בעבר, זו משימה לא פשוטה כלל. ברור שגם האיראנים מבינים זאת, ומכאן מספר ההצהרות הרב שלהם בימים האחרונים על כך שהמצב במצרים לעולם לא יחזור לעצמו, וכי הם עתידים לגבות את מחירי המלחמה מספינות שיעברו שם.

אגב, סביר מאוד להניח שאם אכן יצליחו במשימה הזאת, ממילא המעבר הימי הזה יאבד את חשיבותו, ויפנה בהדרגה את מקומו לצינורות יבשתיים. מי שייפגעו מכך בעיקר הן מדינות המפרץ, שלהן גם האינטרס הגבוה ביותר לשבור את המצור האיראני על המצרים. ערב הסעודית, למשל, כבר החלה בתוכנית של הזרמת נפט בצינור יבשתי לנמל ינבו שבצד השני של המדינה, בכמות שמגיעה לכשליש ממה שזרם במצרי הורמוז ערב המלחמה. עם זאת, זה לא מספיק, והאיראנים ינסו גם לתקוף את הנמלים הללו כדי להדגיש את נחישותם.

מכל מקום, לטראמפ ברור שעליו לשבור את מנוף הלחץ האיראני בהקשר הזה, ובמשחק כיפופי הידיים הזה ישראל יכולה וצריכה למלא תפקיד במישור המודיעיני והאווירי. היא יכולה בוודאי לסייע בעוד דברים, אולם עיקר הנטל בהקשר הזה כנראה ייפול על האמריקנים.

קחו דוגמה מטרמפ והגסט'

אם המערכה העצימה באיראן תסתיים לעת-עתה, הרי שמשמעות הדבר היא שחיל האוויר יוכל להפחית במידת מה גם את הנוכחות שלו במדינה. הוא יזדקק רק לגיחות מזדמנות ובתדירות פוחתת, בין היתר כדי לנטרל איומים מזדמנים או לפגוע נקודתית בחיסולים של ראשי המשטר.

במצב כזה יש להפנות קשב רב יותר לזירות אחרות ² שלל ארגוני הפרוקסי של איראן, ובמיוחד חיזבאללה, אך גם החות'ים והמיליציות בעיראק. יש הרבה מאוד מטרות של ארגון הטרור השיעי בלבנון, וניתן יהיה כעת לטווח אותן בתדירות גבוהה יותר.

אגב, בעניין החזית הצפונית צריך לומר ביושר אחרי אירועי השבוע האחרון שיש לצה"ל בעיה בהתנהלותו כלפי חוץ. במה הדברים אמורים? אסור לצבא לאפשר תדרוכים של בכירים שאומרים דבר אחד, ואילו הרמטכ"ל נאלץ להבהיר לאחר מכן דבר אחר ולומר כי לא לכך התכוונו.

הצבא, על דרגיו השונים, לא אמור לשחק בפוליטיקה. אם הוא סבור שניתן להביס את חיזבאללה ואם לאו, את הדברים שיש לו לומר הוא צריך להשמיע כלפי פנים בחדרים הסגורים מול הדרג המדיני. התדרוך שפורסם ביום שישי שיחק בעיקר לידי האויב, כמו גם הפרסומים על מה שאמר הרמטכ"ל לקבינט בעניין "הדגלים האדומים". ברשתות הערביות חגגו על הדברים האלה, הדגישו אותם, והפכו אותם לחזות של חוסר העמידה הישראלי אל מול אתגרי הטרור שקמים נגדנו.

בהקשר זה, אגב, חובה להדגיש שלא רק הצבא ניצב בלב הסערה. גם גורמי הקבינט והממשל השונים בארץ צריכים לדעת לשמור דיונים חשובים כאלה בסוד ולא להדליף אותם. המדליפים אולי צוברים נקודות אישיות אצל אנשי התקשורת שערים הם משוחחים, אבל לעיתים הם פוגעים במדינה ובאינטרסים הביטחוניים שלה.

מכל מקום, הצורך להוציא תדרוכים עלומים בניגוד למדיניות המוצהרת של הצבא, כשלא ברור מי עומד מאחוריהם ומה האינטרסים של אותם בכירים, אינו מועיל לישראל. לצה"ל יש גוף דוברות עצום, ומטרתו בין היתר לקדם את היעדים של הצבא במלחמה, ולא לפגוע בהם. אולי הגיעה העת שהצבא יסתכל על הדוגמה של טראמפ ומזכיר המלחמה שלו פיט הגסט', שמשננים שוב ושוב מנטרה קבועה לכתבים שמציבים בפניהם שאלות: למה אנחנו צריכים לגלות לאויב את התוכניות או החולשות שלנו, ולמה אנחנו צריכים לפרט כל דבר בפניהם, הם אומרים. כך גם בישראל: אל תחשפו מידע בפני האויב. להפך, שחקו את המשחק הפסיכולוגי, החביאו את החולשות, הביאו אותו לידי ייאוש. זה חלק מהמלחמה לכל דבר ועניין.

לגופה של הסוגיה, כאשר בוחנים את היעד של פירוק חיזבאללה ממשקו, במיוחד לאור דחיקתו מהגבול הצפוני שלנו, ברור שזו משימה שמחייבת אולי כיבוש של מחצית מלבנון לכל הפחות. ספק אם ישראל רוצה לעשות זאת, ואולי לכך התכוון אותו קצין בכיר שאמר שזהו לא יעד מעשי בשלב הנוכחי.

אלא שיש כאן "אבל" גדול. בישראל התמכרנו יותר מדי לצורך לדעת כאן ועכשיו את כל התגלגלות העניינים העתידית עד לפרט האחרון. השקיפות לציבור חשובה, וכך גם תכנון עתידי והיערכות לכמה שיותר תסריטים. אך לא תמיד ניתן לדעת עד הסוף את כל פרטי המערכה. בדומה אולי לערעור השלטון האיראני, גם כאן צריך "לייצר תנאים מיטביים" למצב שבו יהיה מי

שיוכל לפרק את חיזבאללה מנשקו.

ברור שמדינת לבנון החלשה לא הצליחה עד כה ליישם את פירוק חיזבאללה מנשקו, ואף יצרה מצג שווא כדי לנסות לשכנע מישהו (אולי רק את צרפת?) שעמדה במשימה. לכן בשלב הנוכחי המהלך המדיני לשם כך לא רלוונטי.

אז מה כן צריך לעשות? לפני הכול, לדאוג לשמור על התושבים שלנו בגבול הצפון, ולכן אכן עיקר המשימה בשלב הזה היא פירוז האזור של דרום לבנון. במקביל, חובה לשמור את הלחץ על חיזבאללה ולהגביר אותו. הפגיעה בכלל מערכי הארגון, חיסול בכיריו, השמדת מאגרי נשק ותחמושת והחלשת תמנון הטרור השיעי בלבנון תותיר אותו פיגוע ביום שאחרי המלחמה גם למהלכים אפשריים של גורמים אחרים. כמו כן, לאחר שנתקדם לעבר הליטאני ונאבטח את האזור הזה, ניתן יהיה לשקול סדרת מהלכים אחרים לערעור כוחו של ארגון הטרור, כולל באזורים אחרים במדינה, ובהתאם למידת ההיענות של הממשלה בלבנון לדרישותינו.

אחד מאמצעי הלחץ הטובים של ישראל כאן הוא האילוץ של התושבים השיעים בדרום לבנון לצאת לגלות מבתיהם ולצפות בחורבן מלא של בתיהם וכפריהם. ניתוק בסיס התמיכה של הארגון מהאוכלוסייה השיעית, והעברתה לגורמים אחרים במדינה, חיוני כדי לשבור את המצע שעליו הוא גדל בלבנון. במקביל, יש להמשיך את הפגיעה בנכסים הכלכליים של חיזבאללה שמאפשרים לו את פעילותו, שלצד הדלדול האפשרי של מקור התמיכה האיראני תסב לו קושי בשיקום בעתיד.

הזדמנות לפריצה קדימה

לא יהיה זה מופרך לומר שהמלחמה שינתה בהרבה מובנים את פני האזור ואת המציאות המזרח-תיכונית. פרצופה האמיתי של איראן נחשף לעיני שכנותיה, יכולותיה וכוונותיה של הרפובליקה האסלאמית בהקשר של הטיילים והגרעין ידועים כעת, והטענות הישראליות התאמתו. היכולות שהפגין צה"ל ויתר זרועות הביטחון שלנו הוכיחו את כוחה של ישראל כמעצמה מקומית, והגבירו את המוניטין שלה.

את השינוי הזה צריך לתעל לדיווידנדים בזירה המדינית. לפני הכול אנחנו צריכים לקצור את פירות ההישגים הללו מול הבית הלבן, שהבין היטב במערכה הזאת מי בעלי הברית שהוא יכול לסמוך עליהם. האירופים ויתר חברות נאט"ו הפגינו את צביעותם, ולא סייעו לפתוח את מצרי הורמוז, אף שזהו האינטרס שלהם ושארה"ב היא המממנת הגדולה ביותר של הברית ² ואף סייעה מאוד למאמץ האוקראיני נגד רוסיה. מדינות המפרץ, כולל קטאר וערב הסעודית, לא הראו יעילות רבה מדי מול התוקפנות של טהרן, והיה נדמה שהן רק מחכות שיצילו אותן. יש עדויות לשימוש בכטב"מים התקפיים מתוצרת סינית שנמצאים בידי האמירויות באיראן, אך זהו מעט מאוד ביחס למה שישראל עושה.

כשכל אלה נסוגים לאחור בעיני טראמפ, ישראל צריכה להמשיך לבסס את ערכה. היא לא

נרתעה ולא הפסיקה את המתקפות גם כששיגרו לעברה טילים, כשנפגעו כאן אתרים רגישים, או כשנתקלה בקשיים. היא השתתפה באופן פעיל ולפי הדיווחים אפילו סיכנה חיילים בשטח כדי לסייע בחילוץ הנווט האמריקני שמטוסו הופל. אי אפשר לבקש יותר מזה בברית. ברקע הדיבורים האמריקניים על בחינת המשך השותפות בנאט"ו, אנו צריכים לקצור את התשואה של מה שהשקענו.

בה בעת, מדינות המפרץ שירצו אולי לרצות את האמריקנים, וממילא חזו בעוצמה הישראלית, אולי ייטו כעת יותר לכיוון של הסכמי אברהם. יש קולות לכך בשטח, וגם בקרב מדינות ערב נוספות, וזו העת לקדם את המומנטום האזורי לגוש אנטי-איראני מבוסס. זה גם ניגוד לציר שמגבשת טורקיה, שלמרות שעדיין זוכה להערכה בארה"ב, כעת קרנה עשוי לרדת. בכל מקרה, ישראל תצטרך להתמקד בארדואן ובהצהרות שהוא משמיע, ולהביא בפני האמריקנים כל פיסת מודיעין שתוכיח כי הוא בונה את עצמו כאיום עלינו. אנו גם צריכים להתכונן מבחינה צבאית לסכנה שנשקפת מטורקיה בכמה כיוונים באזור.

במקביל, זו הזדמנות גם להראות שוב בעיני הממשל את הקישוריות בין הזירות ואת האופן שבו טיפחה טהרן את טבעת האש שלה נגדנו. יש לכך משמעות בהקשר לחזון העתידי באזור ולאפשרות של מהלכים מדיניים עם גורמים שקיימים כעת בשטח. זה נכון ביחס ללבנון, וגם ביחס לעזה. חמאס מקבל כעת הזדמנות להתפרק מנשקו, ואחרי שנודע הקשר שלו לאיראן והסיוע שקיבל ממנה ² אם יסרב, הממשל האמריקני ידע שוב באיזה צד הוא בחר ומה יש לעשות בקשר לכך.

פורסם במקור ראשון (חלק א', חלק ב'), בתאריך 6 באפריל, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.